

Česko-vietnamské vztahy do roku 1989

ČSSR navázala diplomatické vztahy s VDR 2. 2. 1950 (jako čtvrtý stát po ČLR, SSSR a MLR). Naše vztahy se poté odvíjely od „všestranné přátelské spolupráce a vzájemné pomoci v duchu marxismu-leninismu a socialistického internacionalismu“. V roce 1956 se začala intenzivně rozvíjet vědeckotechnická spolupráce, která mimo jiné zahrnovala přípravu vietnamských odborníků v Československu, především ve strojírenství a lehkém průmyslu. V témž roce přijelo v rámci mezinárodní pomoci válkou postiženému Vietnamu 100 šesti až třináctiletých dětí, některé z nich vystudovaly postupně všechny stupně našich škol. Počátkem 60. let začali přijíždět studenti a aspiranti na československé vysoké školy, zejména ekonomického a technického směru, ale i na FAMU a FFUK (obor český jazyk a literatura). Po vypuknutí americké války byly přijaty do dětských domovů dvě skupiny vietnamských sirotků, většina z nich se nejspíš po ukončení války vrátila zpět do vlasti.

Obecný pohled naší společnosti na vietnamské občany pohybujících se u nás v této době lze charakterizovat takto: jedná se o usměvavé a pilné lidi, pohybující se ve skupinkách, zpravidla na sebe příliš neupozorňující. Vysokoškolští pedagogové byli překvapení dobrými až leckdy výbornými studijními výsledky vietnamských studentů a aspirantů (tím se výrazně odlišovali od studentů pocházejících z afrických a jihoamerických zemí či z arabské oblasti). Málokdo totiž věděl, že tito studenti jsou doslova pod kontrolním drobnohledem referenta zabývajícího se studijními záležitostmi na zastupitelském úřadě VSR v Praze: ten, kdo si výborně, případně chvalitebně neplnil své studijní povinnosti, se vystavoval riziku, že bude okamžitě poslán zpět do Vietnamu, neboť nedobré studijní výsledky byly chápány jako špatná reklama vlasti. (K uvolnění došlo až v 80. letech v souvislosti s velkým počtem vietnamských studujících.)

Československá společnost se více o vietnamskou kulturu a zvyky nezajímala, ale registrovala dlouhotrvající válku v Indočíně a s vietnamskými občany měla soucit.

V roce 1967 k nám díky usnesení vlády přijelo z Vietnamu na zaškolení v oborech strojírenství, metalurgie a spotřebního průmyslu 2 146 praktikantů. Od poloviny 70. let se převážně ve strojírenských profesích, v energetice a stavebnictví zapracovávalo dalších 5 069 vietnamských občanů. Jejich pobyt trval celkem 6 let a sestával se ze 6 měsíční jazykové přípravy, dvou až tříleté odborné výuky v učňovských zařízeních a z praxe trvající 2,5 – 3,5 roku. V letech 1980–1983 se mělo zúčastnit 3 500 vietnamských občanů odborné přípravy s tím, že vzniklé náklady budou hrazeny výnosy z práce občanů VSR.

Oficiální státní návštěva tehdejšího prezidenta ČSSR Gustava Husáka ve Vietnamu, Laosu a Kambodži ovšem měla za následek podepsání dohody, na jejímž základě se u nás do roku 1990 mělo vystřídat 30 000 vietnamských pracujících (toto číslo nezachycuje počty studentů, aspirantů ani učňů). V **první polovině 80. let** dosahoval **počet vietnamských**

Česko-vietnamské vztahy do roku 1989

občanů v ČSSR přibližně 27 000 (po roce 1985 každoročně asi 17 000). Přicházeli ve věku mezi 18 a 45 lety, bez rodin, z různých částí Vietnamu, dvě třetiny tvořili dělníci. Dospělí měli mnohdy za sebou službu v armádě na různých frontách. Jejich pobyt trval dle dohody 4 roky, v případě učňů 7 let. I tehdy žili většinou izolováni od místního obyvatelstva, život po pracovní době se omezoval na jejich ubytovny a o víkendu se stýkali s vietnamskými známými, pobývajícími v různých částech naší republiky.

V tomto období se podstatně změnil pohled československé společnosti na vietnamské etnikum: jeho intenzivní cestování po celé republice a hlavně nakupování obrovského množství zboží – nejžádanější byla kola, mopedy, šicí stroje, látky, léky a drogistické zboží – bylo doslova trnem v oku našemu obyvatelstvu. Vzhledem k tristním podmínkám poválečného Vietnamu, zmítaného sociální a ekonomickou krizí, místy hladomorem, se nelze divit, že motivací Vietnamců, s jakou k nám přijížděli, bylo co nejvíce vydělat, nakoupit zboží za maximálně povolenou částku a poslat je do své vlasti: přispěli tak nesmírně k ekonomickému povznesení rodiny. (Je třeba podotknout, že v této době nebyla vietnamská měna, dong, plně konvertibilní s měnami zahraničními, a tak jediným způsobem, jak zhodnotit zde vydělané peníze, bylo zakoupení atraktivního zboží a jeho zaslání do Vietnamu.) Získání místa v určitých lukrativních odvětvích často znamenalo složení nemalé částky na příslušném vietnamském ministerstvu, nezřídka se na ní podílelo široce rozvětvené příbuzenstvo. Většinou však u nás Vietnamci zastávali práce, jimž se čeští pracovníci vyhýbali, pro některé obory se časem stali nezbytnou pracovní silou.

Již tehdy byli Vietnamci schopni cílého obchodování – přivydělávali si např. tím, že z látky zde nakoupené šili oděvy alespoň stříhem podobné západní módě a místnímu obyvatelstvu je prodávali. Ve zmíněném období též vzrostl počet smíšených manželství, bohužel velké procento z nich trvalo jen velmi krátce.

